

I den andre enden av lynet

Har du noen gang lurt på hva som skjer inne i tordenskyene? Eller over dem? For å finne ut mer om dette, bruker forskerne en romstasjon og et instrument fra Bergen.

Av Magnus Holm | Publisert 02.01.2019 | Oppdatert 11.12.2019

Del ↗ | Last ned ↓

Her ser vi både en jette, en samling ånder og en alv i ulik høyde over tordenskyen.

Et skikkelig tordenvær er noe av det mest imponerende naturen har å by på. Tordenet braker. Voldsomme lynglimt splitter nattmørket. Det er ingen tvil om at det er store krefter i sving.

For oss her nede på jorda, kan det til og med være litt skummelt. Særlig når lynet slår ned. Men har du noen gang lurt på hva som skjer i den andre enden av lynet? Den øverste enden? Hva foregår egentlig inne i tordenskyene? Og over dem? For å finne ut mer om dette, må forskerne undersøke tordenværet ovenfra.

Fra Norge til verdensrommet

I april 2018 lettet en diger romrakett fra Cape Canaveral i USA. Om bord i raketten var en stor instrumentpakke. Et av instrumentene i pakken var laget i Norge, nærmere bestemt ved Birkelandsenteret for romforskning i Bergen.

Det norske instrumentet har fått navnet MXGS. Det er en detektor som kan måle røntgenstråling og gammastråling.

Forskerne i Bergen har jobbet med MXGS i fjorten år. Nå får de endelig lønn for strevet. Både raketten og instrumentene kom trygt fram til målet: Den internasjonale romstasjonen. Hele instrumentpakken ble montert på utsiden av romstasjonen. Flere hundre kilometer over tordenskyene.

Masse lyn som skyter ned fra tordenskyen.

Hva er det egentlig som skjer på oversiden av tordenskyen? Foto: Shutterstock.

Mystisk, men naturlig

Nå er instrumentene i full gang med å studere lyn og torden. Forskerne håper dermed de kan finne ut mer om hva som skjer når det lyner. Både inne i tordenskyene og over dem.

MXGS måler usynlig stråling fra jordiske gammaglimt. Andre instrumenter fotograferer og undersøker ulike typer lys: ånder, alver og blå jetter.

De fantasifulle navnene høres nesten overnaturlige ut. Men alt sammen er helt naturlige fenomener, på oversiden av tordenskyene. Nå håper forskerne å lære mer om hvordan de mystiske lysfenomenene blir til. Og om hvordan de oppfører seg.

Lyn og torden er spennende saker. For forskerne også. Særlig når de får sjansen til å undersøke dem ovenfra.

Meldinger ved utskriftstidspunkt 2. juli 2022, 16.53 CEST

Det ble ikke vist noen globale meldinger eller andre viktige meldinger da dette dokumentet ble skrevet ut.